

Užívanie drog patrí medzi globálne rozšírené sociálnopatologické javy a týka sa čoraz väčšieho počtu detí a mládeže. Nájst' účinnú odpoveď na jeho riešenie je prioritou Európskej únie a zároveň aj Slovenskej republiky. Mimoriadne dôležité postavenie v prevencii drogových závislostí má škola. Škola by mala predstavovať bezdrogové prostredie a poskytovať vhodný príklad zo strany učiteľov, ako aj používať efektívne postupy a metódy, ktoré dokážu oddialiť alebo predchádzať kontaktu detí s rôznymi typmi drog, alebo znížiť ich spotrebu.

Právne normy týkajúce sa drog v kontexte detí a mládeže na Slovensku

Zákon č. 214/2009 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických zachytných izieb

podľa § 2 zakazuje „predávať alebo podávať alkoholické nápoje alebo inak umožňovať ich požívanie osobám mladším ako 18 rokov, vrátane verejných kultúrnych podujatí určených pre osoby mladšie ako 18 rokov“. Ďalej zákon upravuje, že „osoby maloleté do 15 rokov a mladistvé do 18 rokov nesmú požívať alkoholické nápoje alebo iné návykové látky a sú povinné podrobiť sa orientačnej dychovej skúške alebo orientačnému vyšetreniu testovacím prístrojom na zistenie omamných alebo psychotropných látok a osoby maloleté do 15 rokov sa nesmú zdržiavať bez dozoru svojich zákonných zástupcov po 21.00 hodine na verejne prístupných miestach, v ktorých sa podávajú alkoholické nápoje.“ Zákon zakazuje len predaj či podávanie alkoholu deťom, samotný zákaz pitia alkoholu pre deti v ňom nie je.

Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje oprávnenie súdu

rozhodnúť o uložení výchovného opatrenia, prípadne vo výnimočnom prípade rozhodnúť o dočasnom odňatí maloletého dieťaťa zo starostlivosti rodičov, a to aj proti ich vôli a nariadiť takémuto maloletému dieťaťu pobyt v diagnostických alebo špecializovaných zariadeniach. V závažných prípadoch drogovej závislosti môže súd nariadiť maloletému dieťaťu pobyt v resocializačnom zariadení pre drogovu závislosť.

Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov

upravuje „sociálnoprávnú ochranu detí a sociálnu kuratelu na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zamedzenie nárastu sociálnopatologických javov“.

Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov

upravuje, okrem iného, oblasť televíznej reklamy. Podľa § 19, ktorý sa týka ochrany ľudskej dôstojnosti a ľudskosti, sa zakazuje do ponúk programov zahŕňať výňatky z diel, ktoré znázorňujú používanie strelných zbraní, scény násilia a pohlavného styku, devastácie

životného prostredia a zábery, ktoré by mohli navodiť dojem skrytej formy propagácie alkoholizmu, fajčenia a používania omamných látok, jedov a prekursorov. Takisto sa zakazuje otvorene alebo skrytou formou propagovať alkoholizmus, fajčenie, užívanie omamných látok, jedov a prekursorov alebo zľahčovať následky užívania uvedených látok.

Zákon č. 147/2001 Z.z. o reklame v znení neskorších predpisov

ustanovuje všeobecné požiadavky na reklamu, požiadavky na reklamu niektorých produktov, ochranu spotrebiteľov a podnikateľov pred účinkami klamlivej reklamy a neprípustnej porovnávacej reklamy.

Trestný zákon č. 300/2005 Z. z.

v zmysle § 175 upravuje podmienky na podávanie alkoholických nápojov mládeži v tom smere, že ten, „*kto sústavne podáva alebo vo väčšom množstve podá osobe mladšej ako osemnásť rokov alkoholické nápoje, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky*“.

30 rád pre rodiča dieťaťa závislého na droge

1. Ak sa dieťa samo prizná, že berie drogu už určitú dobu, uvedomte si, že si vlastne nepriamo pýta pomoc. Okamžitou bitkou sa nič nevyrieši a je dobre, že dieťa našlo odvahu a pýta si túto pomoc takto, i keď nepriamo
2. Vaše dieťa už nedokáže ovládať svoje konanie, nemá význam ho obviňovať
3. Nehľadajte vinníka, vôbec vám to nepomôže - museli by ste hlboko načrieť do vášho svedomia
4. Od dnešného dňa neexistuje pre vás nič dôležitejšie ako je vaše dieťa. Ak to nepochopíte, zabijete ho
5. Vaše dieťa je schopné rozhodovať sa na takej úrovni, aké informácie ste mu poskytli. Dnes je už neskoro a musíte začať od začiatku a s trpezlivosťou
6. Ak cítite hnev alebo dokonca odpor voči vášmu dieťaťu, môže to byť iba vaša urazená pýcha a neschopnosť priznať si svoju vinu. Pozor, aby to dokonca nebola vaša lenivosť!
7. Nech vaše dieťa vyhlasuje akokoľvek presvedčivo, že vás nenávidí, nepresviedčajte ho o tom, že to nemyslí vážne. Ale ani mu neverte, práve teraz vás najviac potrebuje
8. Uvedomte si, že v tomto prípade je zlý rodič lepší ako žiadny
9. Vaše dieťa má právo aj na zlý názor. Jeho rozhodovací proces je výsledkom poznania, ktoré ste mu sprostredkovali aj vy
10. Nepoužívajte voči svojmu dieťaťu silu, tou ho prinútite len k odporu a nie k pokore

11. Nesnažte sa svojmu dieťaťu kázať - podľa dieťaťa nemáte pravdu. Inak by vaše rady prijalo už skôr.
12. Nekupujte vášmu dieťaťu dary - darujte mu trpezlivosť a váš [voľný čas](#)
13. Nekupujte mu všetko čo chce - lásku nemožno darovať
14. Nemajte [pocit](#), že sa nekupovaním a nedarovaním dieťaťu odcudzíte, hoci máte ten pocit.
15. Bud'te na dieťa primerane prísny. Vždy bude vedieť na čom je
16. Netrestajte dieťa neprimeranými a častými zákazmi
17. Nezabudnite, že vaše dieťa sa chce cítiť vaším partnerom - neponižujte ho, nepripomínajte mu jeho neskúsenosť - za ňu nesiete totiž [zodpovednosť](#) vy
18. Nekarhajte vaše dieťa pred tret'ou osobou - iba ukazujete, že nemáte žiadny takt a cit potrebný pre rodičovstvo
19. Odpovedzte na každú otázku primerane, pokojne a ucelene. Neexistujú hlúpe otázky, len hlúpe odpovede
20. Vaše dieťa má právo sa pýtať na čokoľvek. Ak ho zbavíte tohoto práva, navždy stratíte šancu poučiť ho
21. Autoritu a dôveru nemožno získať fackami
22. Nechráňte dieťa pred každou hlúposťou. Samo sa potrebuje presvedčiť, že ste mali pravdu. Dožičte mu, aby sa presvedčilo, že sa oplatí vám dôverovať
23. Rozvíjajte jeho záujmovú sféru, nie darmi, ale osobnou účasťou na aktivitách
24. Naučte sa vzájomne hovoriť si pravdu - ale v prvom rade sa naučte prijať pravdu sám
25. Vaše dieťa nechce byť pred vami hluché - rozprávajte mu všetko tak, aby malo záujem počúvať. Je na vás vytvoriť také podmienky
26. Nevybavujte nič pre vaše dieťa - každá skúsenosť má cenu zlata a umožňuje dieťaťu byť vaším partnerom
27. Nevyčítajte deťom minulosť - ani vy ste nerobili v jeho veku všetko najlepšie
28. Dôverujte, ale preverujte! Pozor! V tomto prípade to platí desaťnásobne. Niet lepšie klamára ako človeka, ktorý potrebuje zohnať svoju dávku.
29. Nemyslite si, že váš názor je jediný správny. Vaše dieťa má právo na svoj názor. Ak chcete niečo presadiť, musíte mu sám byť vzorom.

30. Porozmýšľajte, ako predísť opakovaniu situácie. K tomu patrí aj získavanie informácií o prevencii, prejavoch a dôsledkoch užívania návykových látok.

Typické známky užívania drog

Alkohol

zápach alkoholu v dychu
zmena nálady
porucha koordinácie pohybov
hyper - hypoaktivita, porucha spoločenského taktu,
agresívne správanie

Barbituráty, anxiolytiká

podobné prejavy ako pri alkohole, chýbanie zápachu
alkoholu

Marihuana

zápach marihuany vo vlasoch, šatách
začervenanie očných spojiviek
nápadné správanie

Opioidy

bledá, edematózna tvár, svrbenie nosa, obočia
zúžené zrenice, únava, ospalosť, hypoaktivita
stopy po vpichoch

Psychostimulancia

hyperaktivita, dráždivosť, nervozita, pohotovosť
k agresii, suché ústa, pery a nos, časté olizovanie
pier, rozšírené zrenice, chudnutie, stopy po vpichoch

Užitočné kontakty:

www.infodrogy.sk

www.prevenicia.info

www.preveniciasikanovania.sk

www.psychologia.sk

www.dusevnezdravie.sk

www.pomocobetiam.sk

www.piatazena.sk

www.bezpre.sk

Koordinátor: Mgr. Jana Nemcová